

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie obowiązków informacyjnych funduszy emerytalnych stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 196 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 989, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 stycznia 2014 r. w sprawie obowiązków informacyjnych funduszy emerytalnych (Dz. U. poz. 142), zwane dalej „rozporządzeniem”, weszło w życie z dniem 1 lutego 2014 r. W stosowaniu tego rozporządzenia pojawiły się wątpliwości interpretacyjne do części przepisów, których usunięcie nie jest możliwe bez zmiany jego treści. Zasadniczą przesłanką do zmiany rozporządzenia jest zatem doprecyzowanie jego przepisów i tym samym usunięcie wątpliwości interpretacyjnych w jego stosowaniu.

Szczegółowe zmiany treści rozporządzenia dotyczą:

- 1) doprecyzowania treści § 8 ust. 1 rozporządzenia. W przepisie tym został zawarty otwarty katalog opisu ryzyka, jakie powinny znaleźć się zarówno w prospekcie informacyjnym otwartego funduszu emerytalnego, jak również w prospekcie informacyjnym dobrowolnego funduszu emerytalnego. Na gruncie tego przepisu opis ryzyka inwestycyjnego związanego z członkostwem w otwartym funduszu oraz ryzyka inwestycyjnego związanego z przyjętą polityką inwestycyjną dobrowolnego funduszu, z uwzględnieniem opisu ryzyka związanego z inwestowaniem w poszczególne instrumenty finansowe, powinien w szczególności zawierać informacje dotyczące ryzyk związanych z:
 - a) nieosiągnięciem oczekiwanego zwrotu z inwestycji w jednostki rachunkowe, z uwzględnieniem czynników mających wpływ na poziom ryzyka związanego z inwestycją,
 - b) wystąpieniem szczególnych okoliczności, na których wystąpienie uczestnik otwartego lub dobrowolnego funduszu nie ma wpływu lub ma ograniczony wpływ;
 - c) niewypłacalnością gwaranta,
 - d) inflacją,
 - e) regulacjami prawnymi dotyczącymi otwartego lub dobrowolnego funduszu, w szczególności w zakresie prawa podatkowego.Powyższy katalog powinien znaleźć także zastosowanie przy opisie ryzyka związanego z członkostwem w funduszu, zawartego w informacji, o której mowa

w art. 191 ustawy. Dlatego też, w celu zachowania jednolitości opisu ryzyka inwestycyjnego przedstawionego zarówno w informacji, jak i prospekcie informacyjnym, niezbędne jest uzupełnienie treści § 8 ust. 1 rozporządzenia o odesłanie do § 11 ust. 3 pkt 6 rozporządzenia. Zmiana ta pozwoli uniknąć rozbieżności przy opisie ryzyk zawartych w prospekcie informacyjnym oraz informacji.

- 2) doprecyzowania treści § 9 ust. 2 rozporządzenia. Przywołany przepis określa termin i sposób ogłoszenia prospektu informacyjnego. Zgodnie z tym przepisem prospekt informacyjny jest ogłaszany w terminie 3 tygodni od dnia zatwierdzenia przez powszechne towarzystwo rocznego sprawozdania finansowego otwartego funduszu lub dobrowolnego funduszu na ogólnodostępnej stronie internetowej przeznaczonej do ogłoszeń danego funduszu oraz w dzienniku o zasięgu krajowym przeznaczonym do ogłoszeń danego funduszu. Brak jest natomiast regulacji rozstrzygającej kwestię ogłaszania deklaracji zasad polityki inwestycyjnej dobrowolnego funduszu, o której mowa w art. 194a ustawy, a którą zgodnie z § 6 rozporządzenia dołącza się do prospektu informacyjnego dobrowolnego funduszu. Dlatego też, w celu wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych, zachodzi konieczność doprecyzowania przepisu § 9 ust. 2 rozporządzenia poprzez wyraźne wskazanie, że ogłoszeniu wraz z prospektem informacyjnym podlega także deklaracja zasad polityki inwestycyjnej.
- 3) zmiany treści § 11 rozporządzenia:
 - a) przepis § 11 ust. 1 przewiduje, że pierwsza informacja, o której mowa w art. 191 ust. 1 ustawy, jest przesyłana przez fundusz członkom otwartego funduszu emerytalnego w terminie 14 dni po upływie 12 miesięcy od dnia, o którym mowa w art. 81 ust. 1 ustawy, a każda kolejna w terminie 14 dni po upływie 12 miesięcy od dnia, w którym rozpoczął bieg poprzedni termin. Fundusze realizując dyspozycję zawartą w art. 191 ust. 1 przed dniem 1 lutego 2014 r. miały możliwość wysyłania informacji zarówno w kolejne rocznice członkostwa, jak i w jednym terminie poprzez wysłanie informacji do wszystkich członków, zachowując przy tym cykliczność i regularność wysyłki. Obecnie obowiązująca regulacja ogranicza funduszom możliwość realizacji wysyłki informacji do nowych członków wyłącznie w rocznice ich członkostwa. Zasadne zatem jest przywrócenie możliwości wysyłania przez fundusze informacji w innym terminie, nie rzadziej jednak niż raz do roku. Cel ten zostanie osiągnięty

przez odstąpienie od wyznaczania sztywnego terminu wysyłki informacji na rzecz jego uelastycznienia. Przepis będzie określał jedynie maksymalny termin przesyłania informacji członkom funduszu. Wprowadzana zmiana umożliwi funduszom przeprowadzenie w jednym terminie masowej wysyłki obejmującej znaczną grupę członków, a tym samym pozwoli istotnie usprawnić proces wysyłania informacji. Zmiana ta nie będzie też miała wpływu na interes członków funduszu, którzy zgodnie z przepisem otrzymają stosowną informację co najmniej raz w roku. Konsekwencją proponowanej zmiany jest nowelizacja § 2 rozporządzenia, polegająca na wprowadzeniu definicji okresu zestawienia, rozumianego jako okres przyjęty przez fundusz (12 miesięcy lub krótszy) obejmujący operacje od dnia następnego po dniu kończącym poprzednie zestawienie operacji do ostatniego dnia bieżącego okresu. Tabelaryczne zestawienie operacji dokonanych na rachunku członka funduszu, o którym mowa w § 11 w ust. 3 pkt 2, ust. 4 pkt 2 oraz ust. 5 pkt 2 rozporządzenia, zawarte w informacji, sporządzone będzie z ostatniego okresu zestawienia (dwunastomiesięcznego lub krótszego).

- b) zgodnie z § 11 ust. 2 rozporządzenia informacja o rozpoczęciu przekazywania środków zgromadzonych na rachunku członka w związku z ukończeniem przez niego wieku niższego o 10 lat od wieku emerytalnego jest przesyłana członkom otwartego funduszu w terminie 14 dni po ukończeniu przez członka funduszu wieku niższego o 10 lat od wieku emerytalnego. Z ustaleń poczynionych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej wynika, że występują różnice w danych dotyczących wieku członków funduszy w rejestrach otwartych funduszy emerytalnych i Centralnym Rejestrze Członków Otwartych Funduszy Emerytalnych prowadzonym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Istnieje zatem ryzyko, iż na skutek zastosowania obecnie obowiązującej regulacji członek danego funduszu zostanie wprowadzony w błąd, w sytuacji gdy fundusz wysłała do niego informacje o rozpoczęciu przekazywania środków, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych tej informacji nie przesyła i faktyczne rozpoczęcie przekazywania środków następuje znacznie później. Zasadne jest zatem wprowadzenie zmiany polegającej na ustaleniu, że termin na wypełnienie wyżej wskazanego obowiązku będzie biegł od momentu uzyskania przez fundusz z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych informacji o ukończeniu przez członka funduszu wieku niższego o 10 lat od wieku emerytalnego.

- c) zgodnie z § 11 w ust. 3 pkt 7 informacja, o której mowa w art. 191 ust. 1 ustawy w przypadku umorzenia, o którym mowa w art. 23 ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (Dz. U. poz. 1717), powinna zawierać informację, iż, „Zgodnie z art. 23 ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (Dz. U. poz. 1717), w dniu 3 lutego 2014 r. umorzono 51,5% jednostek rozrachunkowych zapisanych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dzień 31 stycznia 2014 r. Informacje o liczbie umorzonych jednostek otwarty fundusz emerytalny przekazał do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w dniu 31 października 2014 r., a ich wartość została zewidencjonowana na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121, z późn. zm.). Informację o kwocie zewidencjonowanych środków na subkoncie na dzień 30 stycznia 2014 r. i na dzień 3 lutego 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest obowiązany do przesłania do dnia 31 sierpnia 2015 r.”. Z uwagi na to, że przytoczony przepis miał charakter epizodyczny i jednorazowy, a jednocześnie był ściśle powiązany z momentem wejścia w życie ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych, znajdował on zastosowanie jedynie do pierwszej informacji przesyłanej po wejściu w życie przywołanej ustawy. Zasadne jest zatem uchylenie tego przepisu.
- d) zaproponowane zmiany polegające na zmianie treści ust. 4 i dodaniu ust. 5 uzasadnione są koniecznością rozdzielenia wykazu informacji skierowanych do członków dobrowolnych funduszy emerytalnych oraz wykazu informacji skierowanych do członków pracowniczych funduszy emerytalnych. Istotą takiego podziału są różnice w funkcjonowaniu tych funduszy, co powoduje konieczność przekazywania członkom dobrowolnych funduszy emerytalnych informacji o odmiennej treści od informacji przekazywanej członkom pracowniczych funduszy. Doprecyzowania zatem wymaga to, że członkowie dobrowolnego funduszu emerytalnego informowani będą o „wykazie przekazanych na rachunek członka wpłat w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r.

o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego” nie zaś, jak stanowi treść § 11 ust. 4 pkt 2 lit. a w obecnym brzmieniu o „okresie, za który została przekazana składka emerytalna”, gdyż dokonane przez nich wpłaty mają charakter dobrowolny i są nieregularne. Brak jest również obowiązku ich cyklicznego odprowadzania, dlatego też nie są one składkami, lecz wpłatami, co powoduje, że nie można wskazać okresu, za który są przekazywane. Ponadto, odnosząc się do treści informacji skierowanej do członka pracowniczego funduszu emerytalnego zachodzi konieczność usunięcia wymogu zawartego w § 11 ust. 4 pkt 2 lit. d, dotyczącego wskazania kwoty opłaty pobranej przez fundusz, gdyż pracowniczy fundusz nie pobiera opłaty od składki.

- 4) proponowane w § 17, 21 i 22 rozporządzenia zmiany polegają na rozszerzeniu zakresu obowiązków informacyjnych funduszy (otwartego, dobrowolnego oraz pracowniczego) o informacje bieżące dotyczące wystąpienia sytuacji, w której fundusz nie otrzyma należnego mu świadczenia z tytułu zawartej umowy lub posiadanego instrumentu finansowego w wyniku: niespłacenia przez emitenta odsetek od dłużnych papierów wartościowych, niewykupienia dłużnego papieru wartościowego przez emitenta, braku zwrotu depozytu bankowego w terminie jego zapadalności oraz wykonania przez fundusz świadczenia pieniężnego lub niepieniężnego przy braku pełnej terminowej realizacji świadczenia wzajemnego przez kontrahenta. Z dotychczasowej praktyki organu nadzorczego wynika, że zdarzały się sytuacje, w których organ nadzoru nie był informowany o takich przypadkach. Brak wypłaty należnych odsetek lub innych świadczeń z instrumentu finansowego może świadczyć o istotnym pogorszeniu sytuacji emitenta papieru wartościowego będącego w posiadaniu funduszu emerytalnego, a tym samym o utracie jego wartości. Z punktu widzenia efektywności sprawowanego nadzoru istotne jest bieżące pozyskiwanie informacji o wystąpieniu takich przypadków w celu możliwości potwierdzenia poprawności stosowanej przez fundusz wyceny aktywów funduszu emerytalnego oraz identyfikacji ewentualnych działań podejmowanych przez fundusz w celu zabezpieczenia interesu członków funduszu. Konsekwencją proponowanej zmiany jest nowelizacja § 25 rozporządzenia, polegająca na wprowadzeniu regulacji wydłużającej termin realizacji wprowadzanego obowiązku informacyjnego do 3 dni roboczych. Dłuższy termin realizacji umożliwi analizę sytuacji i wyeliminowanie przypadków związanych z błędnymi operacjami, które mogą zostać szybko naprawione.

- 5) zmiany proponowane w § 20 ust. 1 rozporządzenia są determinowane potrzebą realizacji skuteczniejszego nadzoru oraz zapewnienia jednolitego i szybkiego przepływu informacji między podmiotami nadzorowanymi a organem nadzoru, co może przyczynić się do redukcji kosztów po stronie podmiotów nadzorowanych, w związku z wykonywaniem obowiązków względem organu nadzoru. W tym celu proponuje się umożliwienie podmiotom nadzorowanym korzystania z systemu teleinformatycznego udostępnionego przez organ nadzoru jako formy przekazywania informacji. Realizacja tego celu wymaga określenia sposobu przepływu wymaganych informacji. Przepis § 20 rozporządzenia w obecnym brzmieniu wskazuje już na formę tych informacji. W związku z tym proponuje się rozszerzenie przedmiotu regulacji w § 20 ust. 1 rozporządzenia poprzez zastąpienie sformułowania „za pomocą środków komunikacji elektronicznej” sformułowaniem: „w postaci elektronicznej za pomocą systemu teleinformatycznego udostępnionego przez organ nadzoru”.
- 6) Zmiany proponowane w załączniku nr 1 do rozporządzenia „Zakres informacji objętych kwartalnym sprawozdaniem dotyczącym sytuacji finansowej powszechnego towarzystwa” w części II „Bilans powszechnego towarzystwa” w tabeli, w kolumnie „Pasywa”, w części B „Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania”, w pkt III „Zobowiązania krótkoterminowe”, w ppkt 1 „Z tytułu dostaw i usług, w tym:”, w lit. a „z tytułu zarządzania funduszem, w tym:” mają charakter porządkowy, gdyż w obowiązującej systematyce zobowiązania tytułem wpłat na rachunek Funduszu Gwarancyjnego były błędnie kwalifikowane jako zobowiązania wobec otwartego funduszu emerytalnego. Natomiast zmiany w części III „Rachunek zysków i strat powszechnego towarzystwa” załącznika są uzasadnione likwidacją od dnia 1 lutego 2014 r. części dodatkowej Funduszu Gwarancyjnego i niewystępowaniem od dnia 1 stycznia 2015 r. objętych zmianą pozycji w sprawozdaniu finansowym.

Biorąc pod uwagę konieczność uwzględnienia przez fundusze emerytalne proponowanych zmian w informacjach rocznych wysyłanych do członków, proponuje się, że rozporządzenie zmieniające wejdzie w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) oraz § 52 uchwały nr 190

Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979), projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projektowana regulacja nie jest objęta zakresem prawa Unii Europejskiej.